

Institut de cultura :

PICASSO 2006 BCN

Dossier de premsa

Barcelona: "Allà és on va començar tot...Allà és on vaig entendre fins on podia arribar"

Pablo Picasso

Fernande Olivier, Pablo Picasso i Ramon Reventós l'any 1906 en un local barceloní: El Guayaba

© Museu Picasso, Barcelona 2005

Foto: Vidal Ventosa

Picasso 2006 BCN: El pintor i la ciutat

Barcelona va ser per a Pablo Picasso no només el lloc on va consolidar la seva formació acadèmica, sinó també la primera resposta al seu esperit inquiet. La condició de Barcelona com a ciutat que a final de segle havia apostat per tot allò que comportava avantguarda la va fer atractiva i suggerent per un joveníssim Picasso. Picasso va trobar a Barcelona una finestra que va captar la seva atenció envers tot allò que impliqués modernitat.

El 2006 la ciutat vol donar accent a la figura de Pablo Picasso coincidint amb els 125 anys del naixement del pintor malagueny. La capital catalana ja va celebrar al 1981 el centenari del naixement de Picasso fent palesa la forta relació de l'artista amb la ciutat. Una relació que va començar al 1895 amb l'arribada del pintor acompanyat per la seva família a Barcelona i que compta amb molts moments importants com per exemple un que es va produir ara fa 100 anys: el retorn a Barcelona de Picasso. I és que l'any 1906, Picasso torna a Barcelona i a Gósol. És l'any en què la seva evolució artística camina amb pas decidit cap a un trencament que transformi el llenguatge artístic. El 1906 és el llindar del canvi, la mirada al primitivisme i la geometrització de les formes. És, en suma, l'inici de la gènesi de l'obra més significativa del segle XX, *Les demoiselles d'Avignon*, que realitzarà el 1907.

Barcelona vol reflexionar sobre aquest fet, sobre els vincles de Picasso amb la nostra ciutat, ser el pròleg, com ho va ésser Gósol, d'una reflexió sobre l'aportació de Picasso a la història de l'art del segle XX.

Una vegada més Picasso torna a Barcelona, a fi que el coneguem millor i amb l'objectiu que des del seu Museu a Barcelona, puguem aprofundir una mica més en aquella màgica i fructífera relació que es va establir entre la nostra ciutat i l'artista.

Picasso 2006 BCN és una iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona que rep el suport de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC) i el patrocini de La Vanguardia.

Objectius Picasso 2006 BCN

El Museu Picasso de Barcelona serà durant el proper 2006 el nucli d'un seguit d'activitats dedicades a recordar i potenciar la relació de Pablo Picasso amb Barcelona. **Picasso 2006 BCN té l'objectiu de:**

- **Apropar al ciutadà la relació entre Pablo Picasso i la ciutat de Barcelona.** Picasso té una forta vinculació amb la nostra ciutat a la qual va arribar l'any **1895**. En aquest any un Picasso adolescent inicia el seu aprenentatge a l'**Escola de Belles Arts de la Llotja**. Picasso queda sorprès per la gran bellesa de llocs emblemàtics de la ciutat com el **Parc de la Ciutadella** o la platja de la **Barceloneta**. També queda enlluernat pels **terrats de Barcelona** o algunes esglésies. El **1899** és una altra data important per Picasso, en aquell any el pintor torna a la ciutat i s'integra de ple a l'avantguarda catalana. El **1906** demostra que la història de Picasso i Barcelona és una història de retrobaments, el pintor després d'una estada a París, torna a Barcelona des d'on després marxarà cap a **Gósol**. Al **1919**, es fa la primera donació de Pablo Picasso a la ciutat de Barcelona. Amb motiu de l'exhibició de vuit obres seves en l'Exposició d'Art organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, Picasso dona als Museu d'Art de Barcelona, l'oli ***l'Arlequí***. És important destacar la figura del barceloní **Jaume Sabartés**, amic de la infància i posteriorment secretari personal del pintor. Al **1960** el propi Sabartés, per decisió de Picasso, proposa a l'Ajuntament la creació d'un Museu dedicat a la seva obra. El **9 de març de 1963** és la inauguració del Museu Picasso amb el nom de Col·lecció Sabartés, atès que l'oposició manifesta de Picasso al règim de Franco impossibilita obrir el Museu amb el seu nom.
- **Fer visible entre els ciutadans la funció del Museu Picasso** com a centre especialitzat en l'estudi i la difusió de l'obra del pintor malagueny.
- **Recordar la figura de Pablo Picasso** 125 anys després del seu naixement.

Picasso 2006 BCN es materialitzarà en:

- **Prop de 600 obres** de Picasso exposades a Barcelona durant tot el 2006.
- **Sis exposicions** com a eixos vertebradors:

Picasso. La passió del dibuix

Els Picassos d'Antibes

Picasso i el circ.

La col·lecció del Museu Picasso. Una nova mirada

Picasso, l'home de les mil màscares

Les Barcelones de Picasso

Aquestes mostres reuniran per primera vegada a Barcelona obres del Museu Picasso de Paris i del Museu Picasso d'Antibes.

- **Un seminari:** *Gósol: el pròleg de l'avantguarda*, que analitzarà l'obra picassiana sorgida de la seva estada a Gósol.
- **Un espectacle de ballet:** El Gran Teatre del Liceu oferirà el 22 i 23 d'octubre de 2006 les versions ballet de *Parade*, *Ícar* i *El sombrero de tres picos (El Tricorn)*, tres obres en les quals Picasso hi va intervenir decisivament. També es podrà veure al Foyer del Gran Teatre del Liceu una exposició a l'entorn de *Parade*, que recordarà amb fotografies i retalls de premsa, a més de vestits, la representació de *Parade* al Liceu l'any 1917.

- **Un concert:** L'Auditori programarà la versió concert de *El sombrero de tres picos (El Tricorn)* el 16, 17 i 18 de febrer de 2007 dins un cicle dedicat a Picasso-Falla, on també es representarà *La vida breve*, amb música de Manuel de Falla.
- **Una obra de nova creació:** L'Auditori ha encarregat al compositor **Josep Maria Mestres Quadreny** l'elaboració d'una obra inspirada en la figura de Pablo Picasso.
- **3 cicles de conferències:**

Cicle de conferències sobre Picasso i Tallers universitaris

Cicle de conferències *Coneix Picasso*

Cicle de conferències *Picasso i la ceràmica*

Adreçats tant a experts com al gran públic, en col·laboració amb la Universitat de Barcelona, els museus municipals i el Consorci de Biblioteques de Barcelona.

- **La recuperació de la *Guia de la Barcelona de Picasso***, escrita per **Josep Maria Carandell** i editada per l'Ajuntament de Barcelona per primer cop el 1981. A més, l'**Oficina de Turisme de Barcelona** posarà en funcionament una ruta picassiana seguint aquest itinerari de Carandell.
- **Activitats adreçades als més petits:** Les **Biblioteques de Barcelona** convidaran a conèixer l'obra del pintor amb una guia de lectura i activitats adreçades als infants. La Biblioteca de Nou Barris concentrarà les propostes relacionades amb Picasso i el món del circ.
- **Visites comentades:** El **Museu Picasso de Barcelona** oferirà a partir del 2006 visites comentades tant de la seva col·lecció permanent com de les seves exposicions temporals.

PROGRAMACIÓ

. Exposicions

Picasso. La passió del dibuix
Els Picassos d'Antibes
Picasso i el circ
La col·lecció del Museu Picasso. Una nova mirada
Picasso, l'home de les mil màscares
Les Barcelones de Picasso

. Espectacles

Parade, Ícar, El sombrero de tres picos (El tricorn) (versions ballet). Gran Teatre del Liceu
Cicle Picasso-Falla. L'Auditori
Actuacions musicals al Museu Picasso de Barcelona
Festival de Barcelona Grec 2006. Espectacle en el marc del festival

. Conferències

Cicle de conferències sobre Picasso i Tallers universitaris
Cicle de conferències *Coneix Picasso*
Cicle de conferències *Picasso i la ceràmica*

. Seminaris

Gósol: el pròleg de l'avantguarda

. Altres activitats

Itinerari *La Barcelona de Picasso*, segons Josep Maria Carandell
Activitat infantil *Què dibuixes Picasso?*
Guia de lectura de Picasso
Visites comentades al Museu Picasso de Barcelona

Picasso. La passió del dibuix

09.02.2006 – 08.05.2006. Museu Picasso (Montcada 15-23)

«Als dotze anys sabia dibuixar com Rafael però vaig necessitar tota una vida per aprendre a pintar com un nen». És el mateix artista qui autodefineix la seva trajectòria, qui sumeix el dibuix en un procés dialèctic en el qual les destruccions i les esquematitzacions sintonitzen amb un classicisme i una audàcia de la línia que assoleixen les cotes més altes. Maduresa en uns dibuixos precoços en els quals un Picasso adolescent i jove s'exercita en el domini i en el virtuosisme del traç, que contrasta en la seva plenitud, i fins i tot en el moment de l'ocàs vital, amb una espontaneïtat i una simplicitat que emmascaren l'autèntic mestratge i la fluïdesa d'un ritme versàtil, que s'endinsen en els substrats més personals de l'artista. En Picasso descobrim un esforç subjacent per passar dels arquetips clàssics a unes representacions en les quals el fet al·legòric dona pas a un subtil sentit humorístic; unes representacions en les quals la mofa, la caricatura i el fet monstruós velen sentiments i respostes, però que permeten que aflori la psicologia de l'artista.

El dibuix assumeix un paper primordial en la gènesi i el desenvolupament de la carrera artística de Picasso. El conjunt de dibuixos que presentarem no només ens dona l'autèntica dimensió de quina ha estat la incidència de l'exercici dibuixístic en la totalitat de l'obra de l'artista, sinó que permet aprehendre l'essència de la seva trajectòria.

Aquests dibuixos són, en realitat, un testimoni no només d'una gran qualitat, sinó que formen part de l'entorn més íntim de Picasso, un llegat que ell va conservar sempre, i a través del qual revela el seu autèntic laboratori d'experimentació. En ells estableix els ritmes de la seva creativitat, les seves indagacions i els seus èxits, i desvetlla la gènesi i l'evolució de les seves obres essencials.

Especialment en la segona meitat de la seva vida, Picasso duu a terme una lúcida anàlisi del seu moment vital, de la seva quotidianitat. El dibuix s'erigeix en l'instrument que transmet la pròpia autobiografia de l'artista; l'esquematzació alterna amb contorns mal·leables i sinuosos que recalquen el perfeccionisme del mestre en el seu treball de dibuixant. Una subtil ironia al·ludeix a la fugacitat de la vida; el traç ja madur, però ple de potència en una joventut renovada, defineix «l'estil Picasso», que ha determinat l'art del segle XX.

L'exposició, que aplegarà més de 250 obres, es va presentar al Musée Picasso de Paris del 27 de setembre de 2005 al 9 de gener de 2006, amb motiu del 20è aniversari de l'obertura de les seves sales.

Comissariat: Dominique Dupuis-Labbé

Organització: Musée Picasso de Paris.

Amb el suport de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC).

La col·lecció del Museu Picasso. Una nova mirada**21.03.2006 – 09.2006.** Museu Picasso (Montcada 15-23)

El conjunt d'obres que configura la col·lecció permanent d'un museu es converteix en l'essència al voltant de la qual gira tota la seva activitat i el seu funcionament. Seguint aquest criteri, l'estudi de la col·lecció del Museu Picasso de Barcelona, la seva difusió i la vinculació a d'altres aspectes de l'obra de Picasso no representats en el nostre Museu és l'objecte d'una nova presentació que volem mostrar al públic.

Centrant-nos en el període de formació de Picasso, eix de la col·lecció del Museu, durant aquest any 2006 hem volgut donar un protagonisme més gran a alguns aspectes de la nostra col·lecció, amb la incorporació d'algunes pintures i dibuixos procedents de fons privats. En concret, hem focalitzat la nostra atenció en el període que va des dels anys passats a La Corunya fins la seva entrada en el terreny de l'avantguarda. Comptem també amb una excel·lent selecció de dibuixos cubistes, etapa molt poc representada en el nostre Museu.

Aquesta nova mirada que presentem sobre la nostra col·lecció mostra fins a quin punt el treball de Picasso fou tenaç i prolífic; fins a quin punt la gestació dels seus projectes discorria per tortuositats diverses fins quallar, a vegades de forma immediata o, a vegades, quedaven només en simples estudis que reapareixien, insospitadament, després d'un temps.

El nostre museu és emblemàtic pel que fa als anys de formació de Picasso i constitueix el clar exponent de la rigorosa idea que des de molt jove havia dissenyat per a la seva carrera. La incorporació d'aquestes noves obres permet incidir d'una manera especial en nous aspectes de la nostra col·lecció, així com mostrar el procés que el portà de l'acadèmia a la innovació, com el magnífic conjunt de dibuixos cubistes abans esmentat.

Organització: Museu Picasso de Barcelona

Picasso, l'home de les mil màscares

05.04.2006 – 03.09.2006. Museu Barbier-Mueller d'art precolombí de Barcelona (Montcada 12-14)

En ocasió del projecte Picasso 2006 BCN, el Museu Barbier-Mueller de Barcelona organitza una exposició atípica, que acompanya l'obra del mestre amb escultures realitzades per artistes del món tribal, de l'Amèrica precolombina o de l'antiguitat mediterrània.

Constituirà una oportunitat única per presentar per primera vegada a Espanya un cap de fusta esculpit per Picasso el 1907 i l'objecte que li va servir d'inspiració: un cap de pedra ibèric, que data del segle v abans de l'era cristiana.

Aquestes dues obres pertanyen al Museu Picasso de París i al Musée des Antiquités Nationales francès, que se n'han després excepcionalment gràcies a les bones relacions que França manté amb la família Barbier-Mueller, els mecenes suïssos. Si bé és aquesta influència ibèrica la que marca les famoses *Demoiselles d'Avignon* (també del 1907) i no, com es va creure molt de temps, la de l'art negre, aquesta última queda ben palesa, en canvi, en la impressió que va produir en Picasso una enorme màscara Nimba de Guinea, de nas prominent. Aquesta màscara és la font directa dels famosos caps de guix (retrats de Marie-Thérèse Walter), un dels quals apareix representat en una vista del seu estudi, pintada el 1929 per Picasso, un quadre cèlebre que s'exposarà al Museu Barbier-Mueller al costat d'una màscara Nimba.

També s'hi presentaran altres obres importants de Picasso gràcies a l'amabilitat de col·leccionistes privats, de Marina Picasso, dels Museus Picasso de París i Barcelona, de Jan Krugier i la seva esposa, i de la Fondation Beyeler de Basilea (Suïssa).

En ocasió de l'exposició es publicarà un catàleg en què han col·laborat Maite Ocaña, Jean Paul Barbier-Mueller i Pierre Daix, amb pròleg de Jorge Semprún.

Comissariat: Jean Paul Barbier-Mueller

Organització: Museu Barbier-Mueller d'art precolombí de Barcelona-Museu Picasso de Barcelona.

Amb el suport de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC).

Els Picassos d'Antibes

04.07.2006 – 15.10.2006. Museu Picasso (Montcada 15-23)

L'estiu del 1946, Picasso s'instal·la al Midi francès. El contacte amb la Mediterrània fa aflorar una nova dimensió en l'obra de l'artista. Personatges mitològics i escenes paganes esdevenen els autèntics protagonistes de les seves teles. L'obra central d'aquest moment, "La joia de viure", una pintura alegre i deseixida, posa de manifest el tarannà renovat de l'artista i la seva aposta per la vida. L'esperit pagà d'aquest moment, herència de "La Bacanal" segons Poussin, que va realitzar el 1944, aflora en una sèrie de pintures en què proliferen les escenes pastorals: els faunes, els centaures i les cabres prenen el pols d'aquesta nova i exuberant etapa de la vida i l'obra de l'artista. Sota mil grafies i tècniques diverses, pintures, dibuixos, ceràmiques i escultures, l'artista crea diferents himnes a la vida.

La majoria d'aquestes obres formen part de les col·leccions del Musée Picasso d'Antibes –emplaçat al castell Grimaldi de la localitat i inaugurat com a museu Picasso el 1949, tres anys després que Picasso hi instal·lés el seu taller– i es podran contemplar, l'estiu del 2006, al Museu Picasso de Barcelona, amb motiu del tancament temporal del museu francès.

L'exposició, que constarà d'unes 100 obres, es presentarà prèviament al Museo Picasso de Málaga (13.03.2006 – 11.06.2006).

Direcció del projecte: Jean-Louis Andral

Organització: Musée Picasso d'Antibes, Museo Picasso de Málaga i Museu Picasso de Barcelona.

Amb el suport de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC).

Picasso i el circ

15.11.2006 – 18.02.2007. Museu Picasso (Montcada 15-23)

Les vinculacions de Picasso amb el món del circ van estar molt presents al llarg de la tota seva vida. Ja a la Barcelona de finals de segle XIX, Picasso freqüenta els circs que es presenten a la ciutat, tot i que en les obres d'aquest període no en trobem cap referència. Els circs ambulants dels bulevards de París es converteixen en espais sovint visitats pel jove Picasso i els seus amics al llarg de les seves primeres estades en aquesta ciutat. Al final de 1904 i al començament de 1905 és quan el tema del circ, concretament el de Medrano, esdevé un referent en la seva vida i obra i es converteix en el centre de les composicions del moment. L'artista crea un escenari fictici, en el qual acròbates i equilibristes –que ja apareixien al llarg de la tradició literària i pictòrica del Romanticisme simbolitzant l'aïllament i el patiment humà– interpreten papers de la vida quotidiana, manifesten els seus problemes domèstics i l'aïllament i la incomprensió dels seus sentiments. Les escenes familiars en les quals els saltimbanquis i els arlequins s'alcen com els autèntics protagonistes d'aquest període són herència dels retrats de grups familiars, les arrels dels quals se situen a l'època blava. Aquestes composicions seran l'origen d'una gran obra que Picasso perseguia des de feia temps, "Familia de Saltimbanquis", de 1905. L'Arlequí, com passarà als anys 30 amb el Minotaure, es converteix en l'*alter ego* de l'artista. L'Arlequí, la gènesi del qual es troba a l'època blava, serà l'autèntic protagonista de l'anomenada època rosa.

Durant els anys del cubisme analític, la família d'Arlequí reapareix aïlladament en un conjunt d'olis que realitza l'any 1909, com ara la natura morta "Pans i fruitera sobre una taula", la disposició dels elements de la qual ens remet a una composició anterior, "Carnaval a la taverna". L'any 1915, Picasso realitza una sèrie d'investigacions a través de les quals continua la seva anàlisi de la representació de l'Arlequí i que tenen el seu colofó en la pintura "Arlequí", propietat del Museum of Modern Art de Nova York, entorn de la qual pinta una sèrie d'aquarel·les i que culmina, segons paraules de l'artista, la seva interpretació d'aquest personatge. Aquest intens treball revertirà dos anys més tard en la seva primera i audaç col·laboració teatral, "Parade", en què la recreació de la vida d'una barraca de fira servirà a l'artista per a fer del món circenc el motiu d'una sèrie d'experimentacions plàstiques.

D'aquesta manera, els triomfs cubistes alternaran amb un naturalisme que insinua monumentalitats clàssiques que desenvoluparà en anys posteriors i en les quals la personalitat de l'Arlequí continuarà acaparant una posició central.

A partir de l'any 1920 el tema de l'Arlequí i el Pierrot adquireix força de nou i, lligades als personatges de 1917, sorgeixen les dues grans i decisives versions de "Els tres músics" –en què l'artista assumeix una vegada més la identitat d'Arlequí–, que constitueixen un esplèndid colofó de les ensenyances que li va proporcionar el seu viatge a Itàlia.

Als anys 30, la personalitat del Minotaure amb el qual l'artista s'identifica fins al punt de convertir-se també en el seu *alter ego*, va desplaçant gradualment la de l'Arlequí, fins a recollir les seves despulles en el simbòlic dibuix "Minotaure i Arlequí".

En les seves últimes obres, l'espectacle circenc adquireix una especial rellevància i l'artista exorcitza els números de circ de la seva joventut. Ressorgeixen les amazones i els pallassos en un ric i variat exercici en el qual la seva obra desafia l'inexorable fugacitat de la vida. No dubta en deixar-se fotografiar en diverses ocasions assumint la identitat d'un pallasso, símbol alhora de l'heroica i trista personalitat de l'artista, en unes magnífiques fotografies preses per fotògrafs amics com David Douglas Duncan, André Villiers i Edward Quinn.

L'exposició *Picasso i el circ* revisarà el tractament va fer Picasso del món del circ al llarg de tota la seva trajectòria artística. L'exposició es presentarà a continuació a la Fondation Pierre Gianadda de Martigny (09.03.2007-10.06.2007).

Comissariat: Dominique Dupuis-Labbé i Maria Teresa Ocaña.

Organització: Fondation Pierre Gianadda de Martigny i Museu Picasso de Barcelona.
Amb el suport de la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales (SECC).

A l'entorn de Picasso i el circ...

. Diversos espectacles de circ i d'acrobàcia amb motiu de l'exposició

. Picasso i el circ

Novembre del 2006. Biblioteca de Nou Barris

Xerrada sobre l'exposició a la Biblioteca de Nou Barris, especialitzada en circ.

Organització: Consorci de Biblioteques de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

Les Barcelones de Picasso

Primer semestre 2007. Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona - Casa Padellàs (Plaça del Rei s/n)

Picasso va descobrir la modernitat a Barcelona, els seus contactes posteriors a París consolidaren les primeres impressions barcelonines. L'exposició vol mostrar els espais de la cultura a la Barcelona de tombant de segle mitjançant un discurs de comparació i contraposició del que en podríem dir la "cultura oficial" -ja sigui acadèmica o d'avantguarda- amb la cultura "popular".

D'una banda l'Escola de Llotja, el Liceu, els Cercles Acadèmics, les avantguardes i la gent que proposa noves línies estètiques, tot plegat amb l'Eixample, les exposicions internacionals, el Modernisme i el Noucentisme. De l'altra el Paral·lel, el Raval i la Barcelona Vella, el Music-Hall, el cinema, l'absenta, la boxa, les novel·les de fulletó, les representacions teatrals populars...

Organització: Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona.

Gran Teatre del Liceu

Parade, Ícar, El sombrero de tres picos (El tricorn) (versions ballet)

22 i 23 d'octubre de 2006. A càrrec del Ballet de l'Opéra National de Bordeaux.

Organitza: Gran Teatre del Liceu de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

Parade

El ballet *Parade*, de la companyia de dansa dels "Ballets Russes" de Serge Diaghilev, es va estrenar el 18 de maig de 1917 al Théâtre du Châtelet de París i posteriorment, el 10 de novembre, es presentà al Gran Teatre del Liceu de Barcelona. Pablo Picasso, juntament amb l'escriptor Jean Cocteau, el compositor Erik Satie i el coreògraf i ballarí Léonide Massine, sota l'atenta mirada de Serge Diaghilev, van crear aquest ballet paradigmàtic que aglutinava les descobertes de cada un d'ells en les seves disciplines respectives. Picasso, que va acceptar l'encàrrec de crear el vestuari i decorats de l'obra, s'enfrontava cap als anys 1916 i 1917 a un nou repte artístic que el portà a substituir gradualment el moviment cubista, del qual era l'instigador i màxim exponent, per un estil neorealista absolutament inesperat en la seva trajectòria. El teló de fons que va pintar a Itàlia, on s'havia traslladat amb la companyia de dansa, és la primera i monumental mostra d'aquesta nova plàstica. El vestuari i el decorat, marcats per la presència de les formes volumètriques que caracteritzaven els personatges dels dos managers, mostren la continuïtat amb el cubisme. El conjunt és, doncs, una obra de transició, en què s'uneixen les fites cubistes que assolí l'artista malagueny i les seves investigacions cap a un art més realista que començava a tenir una forta presència en les seves composicions.

El guió de l'obra es basa en un argument força popular a l'època. Quatre artistes circencs –un prestidigitador xinès, una nena americana i una parella d'acròbates– representen una petita part dels seus respectius espectacles a fi d'atreure l'atenció del públic que passeja per un bulevard parisenc davant d'una barraca de fira on se suposa que tenen lloc aquests espectacles. La finalitat de *Parade* no era mostrar els espectacles que es veien als circs, barraques o places convertides en un improvisat teatre. Conceptualment, no era la translació d'una parada-espectacle al teatre sinó una reflexió sobre la llunyania entre aquest món ambulat i la realitat

quotidiana de la majoria dels espectadors. Mostrant les activitats dels personatges protagonistes, els seus números, doblement fora del seu àmbit, és a dir, fora de la barraca i fora del carrer (al teatre), Picasso acostava la realitat d'aquests personatges a l'espectador presentant les persones que hi havia al darrera.

***Parade* va significar un revulsiu en el món artístic des de tots els punts de vista, plàstic, musical, narratiu i coreogràfic i, per aquest motiu, va provocar un escàndol que el va precedir en totes les representacions.**

Ícar

El coreògraf i ballarí Serge Lifar, nascut l'any 1905, va debutar al seu Kíev natal sota la batuta del cèlebre ballarí Nijinski. L'any 1922, es va traslladar a París i un any més tard ja formava part dels "Ballets Russes" de Diaghilev. A la mort d'aquest, l'any 1929, va ser contractat pel ballet de l'Òpera de París, del qual esdevingué ràpidament el primer ballarí. L'any 1935 hi va presentar el ballet *Ícar*, amb decorats de Paul Larthe i música de J. E. Szyfer orquestrada per Arthur Honegger, que adaptà els ritmes dels instruments de percussió a la coreografia del ballet.

L'any 1960, Lifar, vell amic i "afillat" de Picasso, el va visitar a Canes per demanar-li un dibuix per il·lustrar un llibre que estava a punt d'editar sobre els seus ballets. Picasso va dibuixar *Ícar* volant cap al Sol, dibuix que es publicà a la coberta del llibre, a més d'un retrat de Lifar que aparegué a l'interior. La primavera de 1962, Lifar va decidir representar de nou el ballet *Ícar* al mateix escenari on ho féu l'any 1935. Per a la posada en escena d'aquest ballet va demanar a Picasso que en realitzés el decorat. La maqueta per aquest decorat mostrava la caiguda d'*Ícar*, figura que recordava en grau considerable l'esquelet negre del plafó decoratiu pintat per Picasso, l'any 1957, per a la seu de la Unesco. El seu cos estava pintat d'un vermell violent i les seves ales, d'un verd groguenc. A la part superior, una taca vermella representava els raigs solars que fonien les postisses ales d'*Ícar* i, a la part inferior, una taca blava evocava el mar envers el qual queia el fill de Dèdal. Davant d'aquest teló i sortint d'ambdós costats dels bastidors hi havia dos plafons baixos on es van pintar, seguint les instruccions de l'artista, els caps i els braços enlairats dels espectadors de la tragèdia. El mateix dibuix que Picasso va fer l'any 1960 i que il·lustrà la coberta del llibre de Serge Lifar va servir de model pel teló de fons. Així, mentre el ballet representava la caiguda d'*Ícar*, el teló baixava lentament.

Ícar, juntament amb *La Vie de Polichinelle*, representat un any abans, el 1934, van inaugurar, segons paraules del propi Lifar, una nova concepció del ballet acadèmic que li va permetre, restant fidel a les tradicions i utilitzant els fonaments del ballet clàssic enriquit per les seves innovacions, establir el que posteriorment s'anomenaria estil neo-clàssic.

El decorat d'*Ícar* va ser l'última incursió de Picasso en el món del teatre.

El sombrero de tres picos (El Tricorn)

El ballet *El tricorn* (també conegut com *El sombrero de tres picos*) és, després de *Parade*, la segona obra que Picasso realitza per al teatre. Igual que succeeix a *Parade*, estrenada el 1917, Picasso torna a col·laborar amb Léonide Massine i els "Ballets Russes" de Serge Diaghilev. En aquesta ocasió, la idea sorgeix de la trobada de Massine i Diaghilev, la primavera del 1916, a l'apartament dels Martínez Sierra a Madrid, amb el músic Manuel de Falla, que en aquells moments treballava en l'obra *El corregidor y la molinera*, inspirada en la novel·la de Pedro Antonio de Alarcón *El sombrero de tres picos*. De les obres que fins aleshores havien realitzat els "Ballets Russes", aquesta va ser la que va necessitar un període de gestació més gran, ja que es va perllongar durant tres anys. També com a *Parade*, Massine durà a terme la coreografia i Picasso realitzarà el teló, els decorats i el vestuari, així com el maquillatge dels personatges. La música serà creació de Manuel de Falla.

Picasso, Massine i Falla duen a terme una adaptació en què conviuen elements clàssics amb d'altres més moderns. Així, el vestuari, creat a partir del tradicional del segle XVIII, inclou elements que li donen un aire renovat a la vegada que perden la qualitat d'estricta còpia de l'original. Aquesta idea de convivència del clàssic i el modern s'inscriu plenament en la tendència que domina l'obra de Picasso, la qual suposa el retrobament entre el cubisme i el classicisme, un classicisme proper al que en aquells moments dominava a Catalunya, el Noucentisme.

Si bé l'argument s'inspira en l'obra de Pedro Antonio de Alarcón, Francisco de Goya és l'altre gran protagonista d'aquest ballet en dos quadres. Picasso s'apropia de les formes i els colors del pintor aragonès, Falla inspira la seva música en Fuendetodos i Massine llença a l'aire l'efígie del corregidor en el moment final de l'espectacle, fent l'ullet a la figura del ninot. L'obra és una sàtira política a partir dels embolics amorosos del moliner, la seva dona i un corregidor, figura designada pel rei que feia de governador. Tanmateix, l'argument en ell mateix té una importància relativa i, de fet, esdevé l'excusa perfecta per a plasmar el gust dels tres artistes per la cultura popular. Es tracta, en definitiva, d'una aposta per la inclusió del folklore espanyol als "Ballets Russes" de Diaghilev.

La seva estrena a l'Alhambra Theatre de Londres el 22 de juliol de 1919 va suposar un gran èxit; a França va tenir un impacte moderat; i a Espanya, on es va presentar el 1921 al Teatro Real de Madrid, va aixecar una gran expectació. Però sí que hi va haver una reacció comuna als tres països, i va ser l'enfrontament que l'obra va generar entre els intel·lectuals més moderats i els partidaris de la Modernitat.

A l'entorn de *Parade*...

. Exposició de *Parade* al Foyer del Gran Teatre del Liceu.

(22.10.2006 – 10.12.2006)

Fotografies i crítiques de premsa de l'època de *Parade*, a més de vestits del ballet.

Organització: Gran Teatre del Liceu de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

L'Auditori

Cicle Picasso-Falla

El sombrero de tres picos (El tricorn) (versió concert)

16, 17 i 18 de febrer de 2007

A càrrec de l'Orquestra Ciutat de Barcelona

La vida breve (versió concert)

23, 24 i 25 de febrer de 2007

A càrrec de l'Orquestra Nacional de España

El ballet *El tricorn* (també conegut com *El sombrero de tres picos*) és, després de *Parade*, la segona obra que Picasso realitza per al teatre. Igual que succeeix a *Parade*, estrenada el 1917, Picasso torna a col·laborar amb Léonide Massine i els "Ballets Russes" de Serge Diaghilev. En aquesta ocasió, la idea sorgeix de la trobada de Massine i Diaghilev, la primavera del 1916, a l'apartament dels Martínez Sierra a Madrid, amb el músic Manuel de Falla, que en aquells moments treballava en l'obra "El corregidor y la molinera", inspirada en la novel·la de Pedro Antonio de Alarcón "El sombrero de tres picos". De les obres que fins aleshores havien realitzat els "Ballets Russes", aquesta va ser la que va necessitar un període de gestació més gran, ja que es va perllongar durant tres anys. També com a *Parade*, Massine durà a terme la coreografia i Picasso realitzarà el teló, els decorats i el vestuari, així com el maquillatge dels personatges. La música serà creació de Manuel de Falla.

Picasso, Massine i Falla duen a terme una adaptació en què conviuen elements clàssics amb d'altres més moderns. Així, el vestuari, creat a partir del tradicional del segle XVIII, inclou elements que li donen un aire renovat a la vegada que perden la qualitat d'estricta còpia de l'original. Aquesta idea de convivència del clàssic i el modern s'inscriu plenament en la tendència que domina l'obra de Picasso, la qual suposa el retrobament entre el cubisme i el classicisme, un classicisme proper al que en aquells moments dominava a Catalunya, el Noucentisme.

Si bé l'argument s'inspira en l'obra de Pedro Antonio de Alarcón, Francisco de Goya és l'altre gran protagonista d'aquest ballet en dos quadres. Picasso s'apropia de les formes i els colors del pintor aragonès, Falla inspira la seva música en Fuendetodos i Massine llença a l'aire l'efígie del corregidor en el moment final de l'espectacle, fent l'ullet a la figura del ninot. L'obra és una sàtira política a partir dels embolics amorosos del moliner, la seva dona i un corregidor, figura designada pel rei que feia de governador. Tanmateix, l'argument en ell mateix té una importància relativa i, de fet, esdevé l'excusa perfecta per a plasmar el gust dels tres artistes per la cultura popular. Es tracta, en definitiva, d'una aposta per la inclusió del folklore espanyol als "Ballets Russes" de Diaghilev.

La seva estrena a l'Alhambra Theatre de Londres el 22 de juliol de 1919 va suposar un gran èxit; a França va tenir un impacte moderat; i a Espanya, on es va presentar el 1921 al Teatro Real de Madrid, va aixecar una gran expectació. Però sí que hi va haver una reacció comuna als tres països, i va ser l'enfrontament que l'obra va generar entre els intel·lectuals més moderats i els partidaris de la Modernitat.

Dins del cicle que L'Auditori dedicarà a Manuel de Falla també es representarà *La vida breve*, drama líric en dos actes i quatre quadres amb música, naturalment, de Falla, i escenografia i figurins d'un altre artista plàstic, Gustavo Torner, estrenat al Teatre de l'Òpera de Niça l'1 d'abril de 1913.

A més, s'encarregarà a un compositor contemporani, concretament a Josep Maria Mestres Quadreny, l'elaboració d'una obra de nova creació inspirada en Picasso.

Organització: L'Auditori i Museu Picasso de Barcelona

Actuacions musicals

Cicle de concerts a l'entorn del pintor als patis, a la sala 0 i al saló neoclàssic del Museu Picasso de Barcelona.

Març-abril-maig del 2006 (9 i 23 de març; 6 i 27 d'abril i 11 i 25 de maig de 2006)

Organització: Ribermúsica i Museu Picasso de Barcelona

Espectacle per determinar en el marc del Festival de Barcelona Grec

Estiu del 2006

Organització: Festival de Barcelona Grec i Museu Picasso de Barcelona

Cicle de conferències sobre Picasso (per al gran públic) + Tallers universitaris (per a estudiants de tercer cicle)

Tardor del 2006. Universitat de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

El cicle de conferències adreçat al gran públic vol reprendre el model de les *Conferències Internacionals sobre Picasso* que, organitzades per la Caixa de Barcelona, es van celebrar a la nostra ciutat el 1981, dins dels actes del centenari del naixement de l'artista. Per aquesta raó, es vol comptar amb la participació de 10 reconeguts especialistes en l'obra de Picasso –tant nacionals com internacionals–, com ara Lourdes Cirlot, Mercè Vidal i Pierre Daix, entre d'altres. Les visions que en resultaran, en conseqüència, seran ben diverses.

Les conferències es complementaran amb uns tallers universitaris en els quals reconeguts artistes faran una lectura al Museu Picasso d'aquelles obres de Picasso que més els han influït.

Organització: Universitat de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

Cicle de conferències *Coneix Picasso*

Abril del 2006. Diverses biblioteques

Cicle de conferències per a joves i adults, de dilluns a divendres, a les 19 hores.

Organització: Consorci de Biblioteques de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

Cicle de conferències *Picasso i la ceràmica*

Maig de 2006. Museu de Ceràmica, Palau Reial de Pedralbes

Cicle de conferències a l'entorn del treball de Picasso dins del món de la ceràmica, en el qual participaran Salvador Haro González i Perico Romero de Solís, entre d'altres.

Organització: Museu de Ceràmica de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

Gósol: el pròleg de l'avantguarda

11 i 12 de juliol de 2006. Museu Picasso de Barcelona

El seminari comptarà amb la participació de reconeguts especialistes en l'obra picassiana realitzada a Gósol, com ara Elizabeth Cowling, Hélène Klein i Robert Rosenblum, entre d'altres.

Organització: Museu Picasso de Barcelona

Cloenda del seminari

13 i 14 de juliol de 2006. Gósol

Festa de cloenda del seminari i, al mateix temps, de celebració del centenari de l'estada de Picasso a Gósol.

Organització: Ajuntament de Gósol i Museu Picasso de Barcelona

Itinerari *La Barcelona de Picasso*, segons Josep Maria Carandell

Durant tot el 2006. Museu Picasso de Barcelona

Amb motiu de la celebració de **Picasso 2006 BCN** es tornarà a editar la *Guia de la Barcelona de Picasso*, elaborada per Josep Maria Carandell a partir dels llocs vinculats a la vida i l'obra de Picasso, que visqué a la ciutat comtal entre el 1895 i el 1904. La guia va ser publicada per primera vegada per l'Ajuntament de Barcelona el 1981, amb motiu del centenari del naixement de l'artista.

A més, l'**Oficina de Turisme de Barcelona** posarà en funcionament una **ruta picassiana** seguint aquest itinerari de Carandell.

Organització: Turisme de Barcelona i Museu Picasso de Barcelona

Activitat infantil *Què dibuixes Picasso?*

Durant tot el 2006. Diverses biblioteques

Activitat per a infants a partir de 3 anys, de dilluns a divendres, a les 18 hores.

Organització: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Guia de lectura de Picasso

A partir de febrer del 2006. Diverses biblioteques

Guia de lectura per repartir a les biblioteques de Barcelona i a les exposicions del Museu Picasso.

Organització: Consorci de Biblioteques de Barcelona

Visites comentades al Museu Picasso

Durant tot el 2006. Museu Picasso de Barcelona

El Museu Picasso posarà en marxa un programa de visites comentades tant de la seva col·lecció permanent com de les seves exposicions temporals.

Organització: Museu Picasso de Barcelona

Picasso, els seus quadres i Barcelona

Cronologia de la col·lecció permanent

1919, primera donació de Pablo Picasso a la ciutat de Barcelona. Amb motiu de l'exhibició de vuit obres seves en l'Exposició d'Art organitzada per l'Ajuntament, Picasso dona als Museus d'Art de Barcelona l'oli *l'Arlequí* (1917).

1932, adquisició de la col·lecció Plandiura per part de l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat. En aquesta col·lecció, hi ha vint-i-dues obres de Picasso.

1934, inauguració, al Museu d'Art de Catalunya situat al Palau Nacional de Montjuïc, d'una sala dedicada a Picasso, amb obres procedents de la col·lecció Plandiura i *l'Arlequí*. Poc abans de la seva inauguració, l'artista va visitar aquesta sala i també la part de les dedicades a l'Art Romànic.

1938, donatiu de l'artista d'una prova de l'aiguafort *Minotauromàquia* (1935).

1953, l'Ajuntament adquireix el Palau Aguilar. El març, la col·lecció d'obres de Pablo Picasso dels Museus d'Art de Barcelona augmenta amb l'arribada des de París dels dibuixos llegats pel col·leccionista Lluís Garriga i Roig.

1957, nova donació de Picasso a Barcelona: aquest cop són setze obres de ceràmica que van ampliar la representació de la seva polifacètica personalitat artística als Museus d'Art de la ciutat. La intervenció personal de Lluís M. Llubia, organitzador del Museu de Ceràmica de Barcelona, va ser importantíssima per obtenir aquesta donació.

El mateix any, els Museus d'Art de Barcelona adquirien la sèrie amb remarques dels gravats per a *Les metamorfosis* d'Ovidi.

Aquest mateix any Picasso grava *La Tauromàquia* per a l'editor Gustau Gili i realitza els cinquanta-vuit olis que componen la sèrie de *Las Meninas*. Gràcies a l'interès de Jaume Sabartés, amic de l'artista des dels seus anys barcelonins i secretari seu des del 1935, es comença a albirar la possibilitat de la creació d'un Museu Picasso. A partir d'aquest moment, els contactes entre Picasso i Barcelona s'intensifiquen.

1959, el mes de juny, l'Ajuntament de Barcelona adquireix el dibuix *El mico pintor* (1959), realitzat per Picasso per a una subhasta a benefici de l'entitat barcelonina Cercle Artístic de Sant Lluc.

1960, Jaume Sabartés proposa a l'Ajuntament de Barcelona, per decisió del propi Picasso, la creació d'un Museu dedicat a la seva obra.
El 27 de juliol es constitueix el Museu Picasso.

1961, el pintor Domènec Carles fa donació d'un retrat seu realitzat per Picasso a París el 1919.
Els senyors Joan i Miquel Gaspar donen dues litografies dedicades a ells mateixos. Ulteriorment, en donaran d'altres, així com cartells originals per a les exposicions que se celebren a la seva galeria.

1962, compra de dues litografies en blanc i negre a Joan Vidal i Ventosa, amic de Picasso des dels primers anys barcelonins.

1963, 9 de març, obertura del Museu Picasso amb el nom de Col·lecció Sabartés, atès que l'oposició manifesta de Picasso al règim de Franco impossibilita obrir el Museu amb el seu nom. La Col·lecció Sabartés ocupa el palau Aguilar, al número 15 del carrer de Montcada, i integra la col·lecció personal de Sabartés i la col·lecció d'obres de Picasso procedent dels Museus d'Art de Barcelona.
L'octubre, Salvador Dalí fa donació d'un exemplar original de *Les Metamorfosis* d'Ovidi. De la seva banda, Gala Dalí regala el collage *Cap* (1913).

1966, el mes de setembre, el col·leccionista Sabastià Junyer Vidal regala set dibuixos d'un gran interès iconogràfic, úniques restes –junt amb el retrat del propi Junyer que havia estat propietat de Plandiura– que es van poder salvar del naufragi i la dispersió internacional d'una de les més notables col·leccions picassianes de Barcelona.

1967, adquisició d'un retrat de Joan Vidal i Ventosa.

1968, mor Jaume Sabartés. En homenatge a l'amic mort, Picasso dona el *Retrat blau de Sabartés* (1901) i les cinquanta-vuit teles que componen la sèrie *Las Meninas*, formada per 44 interpretacions de la pintura de Velázquez, 9 colomins, 3 paisatges i dues interpretacions lliures, que constitueixen un estudi exhaustiu del color, la composició, el ritme i el moviment, expressat en una síntesi dels estils picassians creats a partir del cubisme. A més, Picasso es compromet a donar un gravat de tots els que li dediqui, en el futur, al seu amic.
El mes de maig s'exhibeix la sèrie *Las Meninas* al Museu Picasso.

1970, ampliació del Museu Picasso. S'annexa el palau del Baró de Castellet (Montcada, 17).

El 23 de febrer Picasso firma la donació a la ciutat de Barcelona de tota la col·lecció que la seva família (mare, germana i nebots) tenia a Barcelona. La col·lecció, integrada per olis i dibuixos de la seva etapa infantil i juvenil, consta de més de 1.700 obres:

82 olis sobre tela

110 olis sobre taula

21 olis en altres suports

681 dibuixos, pastels o aquarel·les sobre paper

17 quaderns o àlbums

4 llibres amb dibuixos marginals

1 aigüafort

5 objectes varis

14 teles o taules tenen pintures al dors

504 dels dibuixos tenen d'altres a l'altre cara de les fulles

Els àlbums consten d'un total de 580 fulles conservades amb dibuixos en 826 de les seves cares

L'Ajuntament rep les obres el 8 de maig i són exposades al Museu a partir del 18 de desembre.

1973, 8 d'abril, decés de Pablo Picasso a Nôtre Dame de Vie, a Mougins. El Museu Picasso es converteix en el punt de reunió dels barcelonins, que hi acudeixen espontàniament per a testimoniar el dolor per la pèrdua de l'artista, tan estretament lligat a la nostra ciutat.

1982, Jacqueline Roque, vídua de l'artista, fa donació al Museu Picasso de Barcelona quaranta-una peces de ceràmica, realitzades entre el 1947 i el 1965.

1983, els hereus i la Galerie Louise Leiris donen 117 gravats de l'artista. La Fundació Picasso-Reventós cedeix al Museu l'oli *La dona morta* (1903).

1985, Jacqueline Roque fa donació de *La dona de la còfia* (1901). Lord Amulree deixa en herència *L'ofrena* (1908). Nova ampliació del Museu. S'annexiona el palau Meca (Montcada, 19).

1987, Pablo Vilató Ruiz (nebot de l'artista) fa donació dues obres del període d'Avignon, *Bust de dona* (1970) i *Home assegut* (1969).

1999, el 26 d'octubre s'obren al públic els nous espais d'exposició del Museu Picasso de Barcelona. Es tracta d'una important ampliació i reforma que annexa dos nous palaus –la casa Mauri i el palau Finestres– als tres que componien el Museu –palau Aguilar, el palau del Baró de Castellet i el palau Meca– en l'emblemàtic carrer de Montcada. A grans trets, els objectius de l'ampliació consistiren en: crear nous espais expositius amplis i sobris, amb presència de llum natural; modernitzar les instal·lacions i els equipaments museològics; articular la planta baixa dels cinc palaus amb un gran bulevard transversal que esdevingué així un gran espai de serveis públics oberts a la ciutat. La intervenció es va centrar en l'adequació dels espais Mauri i Finestres per a les exposicions temporals i en la creació, a la planta baixa, d'una nova sala d'actes i un nou espai per a la cafeteria-restaurant. També es va ampliar la botiga del Museu, situada a la planta baixa del palau Aguilar. Amb els nous edificis, el Museu va passar de 7.144 a 10.628 m². D'aquests, 2.494 m² es van destinar a noves sales d'exposicions temporals i 990 a equipaments (sala d'actes i cafeteria-restaurant).

2000, adquisició del *Carnet Català* (Gòsol 1906) i de l'escultura *Fernande, Tête de Femme* (París 1906).

2001, el Museu Picasso inicia la seva última gran reforma, destinada a millorar els circuits del Museu.

2003, 10 d'abril, reobertura de les sales destinades a la Col·lecció Permanent del Museu Picasso de Barcelona. Aquesta remodelació s'ha centrat en els palaus Aguilar, Baró de Castellet i Meca, i l'objectiu principal d'aquesta reforma ha estat, d'una part, racionalitzar el recorregut expositiu, emplaçant la col·lecció permanent en una única planta, la primera, que quedarà així connectada amb un carrer interior similar al que funciona a la planta baixa i, de l'altre, crear espais amplis i diàfans, aconseguint més metres lineals per a la exposició de les obres. Tot això amb la intenció de millorar notablement els circuits expositius del Museu. La segona planta d'aquests edificis es destina a les dependències privades: biblioteca, oficines...

Alhora, amb aquesta nova reforma s'aconsegueix la homogenització de la façana principal dels cinc palaus, així com la façana posterior, en què es combinen elements arquitectònics moderns amb altres de tradicionals. Al finalitzar aquesta nova reforma, el Museu passa tenir 11.500 m² de superfície útil.

Picasso 2006 BCN és una iniciativa de

Ajuntament de Barcelona

Amb el suport de

Patrocinada per

Amb la col·laboració de...

**Ajuntament de Gósol
Ballet de l'Opéra National de Burdeaux
ConSORCI de Biblioteques de Barcelona
Festival de Barcelona Grec
Fondation Pierre Gianadda de Martigny
Gran Teatre del Liceu
L'Auditori
Musée Picasso d'Antibes**

**Musée Picasso de Paris
Museo Picasso de Málaga
Museu de Ceràmica de Barcelona
Orquesta Nacional de España
Orquesta Ciutat de Barcelona
Ribermúsica
Turisme de Barcelona
Universitat de Barcelona**

Informació general

Museu Picasso de Barcelona

Montcada 15-23. 08003 Barcelona

Tel: (34-93) 3196310

Fax: (34-93) 3150102

E-mail: museupicasso@mail.bcn.es

Institut de Cultura de Barcelona

Palau de la Virreina, Rambla 99.

08002 Barcelona

Departament de premsa

Telèfon: 93 316 10 69

E- mail: premsaicub@mail.bcn.es